

Karl Arne Blom

Det var en gång

en kriminalberättelse samt fyra noveller

 SAGA
EGAMONT

Karl Arne Blom

Det var en gång

en kriminalberättelse samt fyra noveller

 SAGA
EGAMONT

DET VAR EN GÅNG

en kriminalberättelse
samt fyra noveller

Karl Arne Blom

SAGA EGMONT

Det var en gång: en kriminalberättelse samt fyra noveller

Copyright © 1978, 2017 Karl Arne Blom og Lindhardt og Ringhof Forlag A/S

All rights reserved

ISBN: 9788711706145

1. E-boksutgåva, 2017

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är et förlag i Lindhardt og Ringhof, ett företag inom Egmont-koncernen

*Tillägnas Chris Steinbrunner,
metropolismänniska i New York*

Det var en gång

JANUARI

Färjan var på väg mot staden. Den befann sig halvvägs genom sundet. Överfarten tog ungefär en timme och fyrtiofem minuter och det var åtskillig tid kvar innan den skulle skymta som något diffust vitt i hamninloppet. Dimman suddade ut konturerna.

Dimman skapade en förnimmelse av ogenomtränglighet, osynlighet, inneslutenhet. Därute på det svarta vattnet kom färjan, kringgårdad av den gråa dimman.

Kvinnan vid bordet tog den sista cigarretten, stack den i munnen samtidigt som hon skrynklade samman det tomma paketet och lät det falla ned bredvid det överfulla askfatet. Hon såg sig omkring på dem som satt där vid de andra borden. Men det var svårt att focusera ansiktena. Hon var alldeles för full för det.

Hon hickade till.

Hon blundade, ruskade på huvudet och tittade igen. Allting snurrade för henne och hon mådde illa. Hon svalde, tog glaset och förde det till munnen. Drack, fast somligt av ginet rann bredvid och ner på hakan. Hon torkade sig med handflatan över munnen och ställde ifrån sig glaset med en smäll.

Plötsligt reste hon sig, fick ta stöd mot bordet för att kunna hålla balansen, stod där och stadgade sig ett ögonblick innan hon började kryssa mellan borden mot utgången.

Medpassagerarna betraktade henne och ruskade ömkande på huvudena åt den unga kvinnan som var så full att hon knappt kunde gå rakt. Hon törnade hårt mot med

höften mot ett bord; och det måste ha gjort ont. Men det tycktes som om hon inte upplevde smärtan.

Hon såg bra ut. Var snyggt klädd. Kramade en liten handväska.

Hennes hår var kolsvart och pageklippt. Ansiktet ovalt och med en inte särdeles profilerad näsa. Hon var klädd i svart byxdress och svarta skor med rågummisulor. Kappan hängde kvar över ryggen på stolen hon suttit på.

Hon såg ut att kunna vara lite drygt en och sjuttio lång. Hon var slank.

Flera betraktade med ogillande blickar hennes synnerligen iögonfallande onyktra tillstånd.

Mannen vid bordet alldeles innanför dörren såg hennes ansikte innan hon försvann ut från färjans restaurang.

Hennes ansikte var blekt. Munnen kraftigt målad och läpparna hårt sammanknipna. Det var ögonen som fick honom att haja till; uttrycket i dem. Ögonen var stora under den höga och raka pannan. Men blicken var död. Stora, dött stirrande ögon, som likväl rymde något som liknade beslutsamhet.

Strax efter det att dörren slagit igen efter kvinnan hade alla som tittat efter henne vänt blickarna från det hållet och återgått till att samtala, dricka, äta och röka. Röstsurret i restaurangen var kompakt. Det slamrade av porslin, bestick och glas och tobaksröken var stickande tjock.

Någon gav till ett ljudligt skratt. Tecknade med handen mot dörren och sa något till den som satt på stolen bredvid. Sedan skrattade båda.

Men mannen som suttit vid bordet alldeles innanför dörren satt inte längre kvar. Fast det var ingen som uppmärksammade det. Det var ingen som hade noterat när

han rest sig och gått ut. Det var för resten ingen som hade lagt märke till honom när han suttit där heller.

Det var kallt ute på däck; råkallt. Det var fortfarande i början av månaden. Den tredje dagen bara, den tredje dagen på det nya året.

Det hade varit dimmigt, regndisigt och kallt sedan mellandagarna. Människorna kurade ihop sig och huttrade. Ytterkläderna kändes tunga när de drog åt sig den duggregnsliknande luftfuktigheten. Kylan fick det att göra ont i ansiktena. Luften var rå och tung att andas.

Dimman var total. Så total att man knappt kunde se det svarta vattnet därnere uppifrån däck.

Kvinnan stod vid relingen. Hade blicken vänd rakt fram, som försökte hon stirra genom dimman; som om hon försökte se något som fanns därinne i dimman. Hon stod alldeles rak, kramade med händerna om relingen; höll hårt. Hon hade inte handskarna på sig och det gjorde köldont när hon höll så. Men det tycktes inte bekomma henne.

Hon andades hårt och hennes läppar rörde sig lätt.

Plötsligt släppte hon greppet med händerna, men tog ett snedsteg och fick snabbt tag igen om relingen.

Över vattnet fortplantades ljudet från mistlurarna. Klagande, kallande, påträngande, enerverande, envetna bröl.

Dimman gjorde hennes ansikte fuktigt och hon kände vätan i håret också. Hon öppnade munnen och drog ett djupt andetag, hennes grepp om relingsräcket hårdnade och så gav hon till en hög suck.

— Hoppa inte, sa en röst bakom henne.

Hon stelnade till. Stod alldeles orörlig. Höll andan. Hennes hjärta hamrade hårt.

— Vad det än är så är det inte värt att ta livet av sej för, fortsatte rösten.

Det var en mans röst. Låg, nästan viskande. Lite hest viskande.

Nu kunde hon känna närvaron av någon bakom. Det fanns något fysiskt påträngande där bak ryggen.

Hon stelnade till, spände omedvetet kroppen och såg rakt fram.

Något gungade.

Men det var inte båten. Den gled fram över alldeles stilla vatten genom dimman. Det blåste inte det minsta.

Hon öppnade munnen för att få luft ned i lungorna. Kände illamåendet vilja välla upp.

— Låt mej vara ifred, sa hon lågt; så lågt att bara hon själv borde ha hört.

Men mannen bakom henne hörde.

— Hoppa inte, sa han.

Det fanns inget befallande i hans stämma. Inget kommandomässigt. Inte ens något vädjande. Hans röst var neutral och aningen kall när han sa det på ett ändå medkännande sätt som fick henne att tveka.

Det fanns något i den där rösten som nådde fram till henne.

Hon vände sig långsamt om. Men kunde inte se honom. Hennes ansikte var fuktigt av dimma, regndis och kallsvett. Hon blinkade hårt och långsamt. Men kunde inte se honom.

— Va ... var ... vem är det? frågade hon. Är ni kvar?

— Jag är här, kom rösten inifrån skuggorna under det utskjutande överdäcket. Hoppa inte, upprepade stämman.

Hon begrep inte varför, men hon kände sig med ens rädd. Det var löjligt. Stod man beredd att kliva över relingen och ta språnget ut i det mörka och låta sig falla

neråt och sedan sugas vidare djupt ned i det kalla vattnet av virvlarna båten satte i rörelse, då borde man inte känna fruktan; om man var fast inriktad på att dö. Då borde det inte finnas något annat att bli rädd för. Möjligen den död man beslutat sig för — men inte något annat. Det borde inte finnas något annat än det som kunde skrämma.

— Va ... vad vill ni? frågade hon.

— Att du inte hoppar.

Hon blinkade och försökte se honom. Hon var inte säker, men tyckte sig kunna urskilja en mörk kontur. Inte mycket mer. Bara något svart mot det mörka.

Var det en bredbrättad hatt där på hans huvud? Det måste det vara.

Hon drog ett djupt andetag som lät som en suck.

— Låt mej vara ifred, bad hon.

— Varför?

— För att jag vill det.

— Det var inte det jag menade. Varför tänkte du hoppa?

— Tänkte?

— Ja.

— Tänkte jag?

— Ja, gjorde du inte?

Hon svarade inte på det.

Hon kände hur spänningen i kroppen började släppa nu. Benen blev matta och en stor trötthet vällde över henne.

— Vem är ni ... du? frågade hon.

— En som vill ge dej livet åter.

— Är du Gud? frågade hon och skrattade gällt.

Men skrattet skar sig och blev till ljudlig gråt, som klipptes tvärt av när hon plötsligt sjönk ned på däckets bredvid relingen. Hon lutade huvudet mot räcket och hade svårt hålla ögonen öppna. Blev medveten om att någon tog

hennes handväska ur handen. Hon öppnade kysande ögonen och såg suddigt ett ansikte, som saknade konturer.

— Vad ... gör ... du? frågade hon och försökte resa sig.

Men föll tillbaka och nu slog henne medvetslösheten hårt i huvudet.

Mannen som stod där stoppade åter ner det han studerat i hennes handväska. Så stängde han den, la den sedan under hennes huvud som en liten kudde.

Sedan försvann han in i skuggorna. En dörr slogs upp och stängdes och hon låg ensam kvar på däck.

Styrmannen hittade henne där.

Han sköt upp skärmmössan en aning i pannan och satte sig på huk. Tittade på henne; ruskade sedan på huvudet.

Hon sov djupt; så djupt att hon snarkade.

Han tog sig om hakan.

Kvinnan var full. Så berusad att hon sov medvetslöshetens sömn. Vad kunde han göra? Mer än att kontakta polisen per radio och låta dem ta hand om henne när de lagt till i hamn. Någon måste ju ta hand om henne.

Och han kunde ju inte bara låta henne bli ilandburen och placerad någonstans.

Det luktade sprit om hennes utandningar.

Men hon kunde ju inte ligga här.

Han såg på sitt armbandsur. Gott och väl en halvtimme innan de skulle lägga till. Han reste på sig, gick och hämtade en ordningsvakt; och tillsammans bar de henne in i en sjukhytt. Sedan sa han till radiotelegrafisten att kontakta polisen i staden.

— Vad ska jag säga till dom? undrade telegrafisten.

— Säg som det är. Det har ju hänt förr, det här.

— Men behövs det inte ambulans? Jag menar, om fruntimret är sjuk ...

— Säg att vi har en full kvinna ombord och att hon är så full att hon är medvetslös. Sen får dom väl för fan själva räkna ut om det behövs ambulans eller inte.

Styrmannen slog igen dörren hårt efter sig.

Polismännen som kommit ombord såg på kvinnan. Den ene kliade sig i nacken.

— Vi måste bära henne iland, sa han.

— Ja, men vad gör vi av henne? Vi kan ju inte gärna bara ta henne till polishuset, va? Hon kan ju vara sjuk.

— Hon är full. Det stinker ju sprit om henne lång väg.

— Ja, men om hon är sjuk också, då? Diabetiker till exempel, dom lär kunna bli sådana här när dom dricker sprit.

— Ska vi kalla på ambulans?

— Det är precis vad vi ska det. Så får dom på lasarettet ta ansvaret om det är nåt annat än bara fylla.

— Nog tycker jag det verkar vara ren fylla. Hon behöver sova ruset av sej.

— Stå inte där och tyck, gå och rekvirera en ambulans istället. Jag tänker då inte riskera att hon kan ligga och dö i en av fyllecellerna.

När polismannen gått för att tillkalla ambulansen tog hans kollega hennes handväska; öppnade den, undersökte innehållet.

Hans fingrar plockade långsamt — kam, fyra nycklar på en ring, puderdosa, läppstift, fickalmanacka, pappersnäsdukar, en del lösa papperslappar med anteckningar, körkort, identitetskort, pass.

Vad tusan gjorde hennes pass där? Han bläddrade, men hittade inga stämplor, som talade om att hon precis återvänt från någonstans utanför Skandinavien. Den senaste stämpeln förkunnade att hon lämnat Kanarieöarna två år tidigare.

Hennes namn var i alla fall Henny Ljusberg och enligt vad som stod skrivit i fickalmanackan bodde hon centralt i staden. Amiralsgatan.

Polismannen tog om hennes vänstra handled och rätade ut den knutna handen. Inga vigselringar. Det syntes heller inga märken av att där funnits några. Han bläddrade och ögnade raskt genom det som skrivits i almanackan. Ganska intetsägande notater. Och få.

— Dom är på väg, sa en röst bakom hans rygg.

Det var hans kollega.

— Bra.

— Hittat nåt av intresse?

— Nej. Hon har nog bara tittat rejält för djupt i glaset.

När ambulansmännen bar ut båren stod en man i en portgång på andra sidan gatan och såg på. Han var nästan osynlig i den mörka och djupa portgången. Den som blickat däråt skulle på sin höjd ha upptäckt något svart mot det mörka.

Han såg hur båren sköts in därbak i ambulansen. Såg hur dörrarna slogs igen sedan den ene ambulansmannen klättrat in efter båren. Den andre gick runt och satte sig på förarsätet. Utan siréner, men med rotorljudet påslaget för ambulansen därifrån.

Mannen i portgången nickade för sig själv.

Polismännen klev in i sin patrullbil och snart körde även den. Utan sirén och utan ljus.

Då stack mannen i portgången händerna i rockfickorna och gick därifrån. Han kurade ihop sig lite när han gick. Det var rått, fuktigt och ogästvänligt i luften. Dimman gjorde att det var svårt att se särdeles långt.

Han såg ut mot sundet över axeln. Han kunde hjälpligt urskilja färjestationen. Av vattnet syntes ingenting. Dimman var ogenomskinligt tät.

Färjan skulle återvända ut i dimman. En tur återstod för dagen. Sena turen. Tillbaka till Köpenhamn.

Styrmannen blåste på det varma kaffet i koppen och drack försiktigt.

— Men fick du nåt intryck av ifall han kände henne eller hade nåt att göra med henne? frågade han städaren.

Som ruskade på huvudet.

— Nej, sa städaren. Han kom fram till mej och sa att det låg nån ute på däck. Och då gick jag och sa till dej. Om han känt henne, eller varit släkt med henne, eller hennes man ... då hade han väl bara inte sagt till om att hon låg där och sen bara försvunnit.

— Nej. Nej, det hade han säkert inte. Det var väl så enkelt som att nån upptäckte henne och ville att hon skulle få hjälp. Men så ville han själv inte ha nåt med det att göra. Man vet ju hur folk är. Tack ska du ha, då var det inte mer.

Städaren gick. Styrmannen drack sitt kaffe. Och tänkte inte mer på mannen som slagit larm om kvinnan på däck. Det enda han tänkte på var resan tillbaka. Tillbaka; och sedan hem. Och sedan fri i tre dagar innan han åter behövde fara över sundet.

Han tände en cigarrett och slog upp Extrabladet. Han bläddrade fram till väderleksutsikterna. Han var hjärtinnerligt trött på all dimman.

Det var kväll nu. En mörk, fuktig och kall kväll. Inte många människor ute och det sjöng om däckerna på de få bilar som körde på stadens gator. Ljuset från fönster och neoner bröts liksom i ett dimprisma och reflekterades mot den fuktiga asfalten. Det fick körbanorna att se ut som uppblötta färgpaletter.

ÅTER TILL LIVET

Henny öppnade ögonen.

Den första tanke hon fick var: jag är död.

Men så slöt hon ögonen, svalde och tittade igen. Hon såg ett vitt tak. Hon vände blicken och såg en vit vägg. Hon höjde armarna och strök sig över ansiktet. Hon kände på sängkläderna. Halvsatte sig upp och tittade mot sängens fotända.

Det var ett vitt, sterilt rum. Bara en säng, ett lågt bord och en enkel stol. Ett fönster med fördragna gardiner.

Hon tänkte: jag lever.

Och kände lust att gråta.

Hon kände illamående och sjönk ned mot kudden igen.

Var är jag?

Hon mindes att hon gått ut på däck, att hon stått där och tittat rakt ut. Stått där och liksom förberett sig. Hon var inställd på att hon skulle hoppa.

Men varför hade hon inte hoppat? Varför låg hon här? Död var hon inte.

Hon kunde känna sin kropp och sängkläderna mot kroppen. Hon andades och hon hade huvudvärk.

Hon levde.

För inte var väl döden så lik livet?

Men varför hade hon inte hoppat?

Hon erinrade sig en röst.

Hoppa inte.

Hon vek undan sängkläderna och satte sig långsamt upp. Det gungade lite, hon kände sig matt — och kroppen och tankarna och hennes rörelser och hennes synförmåga var inte riktigt samspelta. Hon kände sig som hon kunde känna sig när hon sovit alldeles för länge; eller alldeles för få timmar.

Hur länge hade hon legat här? Och sovit. Och var var hon?

Hon satte fötterna mot golvet.

Såg sig omkring. Såg mot dörren. Såg mot fönstret.

Hon gick fram till fönstret.

Det värkte lite i musklerna och benen var stela. Hon drog isär gardinerna och blundade för det plötsliga ljuset. Hon kisade och tog ett hastigt steg bakåt.

Hon tänkte: är jag på dårhus?

Det var galler för fönstren.

Så slog henne tanken: för det är väl inget fängelse? Jag har inte gjort nåt. Eller har jag? Gjorde jag nåt annat istället för att hoppa. Klart jag gjorde. Men vad?

Hoppa inte.

Vems var den där rösten?

Någon bakom henne.

Hon snodde runt.

Nej, ingen bakom henne i rummet. Men det hade varit någon bakom henne ombord. Däruppe på däck. Någon som stått där. Någon hon inte kunnat se.

Hoppa inte.

Så hade han sagt.

Men vem i herrans namn var han? Och varför brydde han sig om ifall hon hoppade eller inte? Vad hade han mer sagt? För något måste han väl ha sagt? Annars ... annars hade jag väl hoppat? Han måste ju ha hindrat mej.

Men hon kunde inte dra sig till minnes.

Bara en känsla av att det svartnat för hennes ögon.

Hoppa inte.

Den där rösten. Som hade sagt något mer hon inte kunde komma ihåg, Och sedan hur allt försvunnit för henne. En oemotståndlig sömn som kastat sig över henne.

— Var är jag? sa hon högt.

Hon gick mot dörren, tryckte ned handtaget och öppnade den långsamt. Inte inlåst i alla fall. Hon såg ut i en korridor. Såg en sköterska.

Sjukhus.

Jag är på lasarettet. Men vad i helvete gör jag här?

Hon drog häftigt igen dörren, lutade ryggen mot den och sjönk så långsamt ned mot golvet tills hon satt där, lutad mot dörren.

Hon tänkte: jag vill dö. Jag har inget här att göra. Jag vill dö. Galler.

Hon tog stöd mot väggen när hon tog sig upp.

Det var inte galler för sjukhusfönster.

Hon lade händerna på gallret, tryckte ansiktet mot det; tittade ut. Hon såg träd, en gräsmatta och en grusgång och gaveln på en byggnad. Där stod cyklar i ett ställ och längre bort ett par bilar parkerade.

Hon stod kvar så, med ansiktet mot gallret. Gallret kändes varmt när hon pressade pannan mot det. Hårt och varmt.

Hon kände rädsla.

Hon kände lust att skrika ut sin fråga om var hon var.

Hon kände att hon inte längre var ensam i rummet, men tvekade att vända sig om.

En röst talade till henne:

— Jaså, du har vaknat nu? Hur känns det idag då?

En kvinnas röst; ljus, intresserat tonfall.

Hon höll kvar greppet om gallret, vände på huvudet. Såg en kvinna i vit sjukhusuniform. En ung kvinna, ungefär i hennes egen ålder; kanske några år yngre.

— Varför hålls jag inspärrad här? Var är jag? Vem är du?

Kvinnan i den vita uniformen log och kom emot henne.

— Jag heter Gudrun och du befinner dej i ett rum på alkoholkliniken och du är inte det minsta inspärrad. Hur känns det?

Henny vände sig om, sträckte armarna uppåt och tog tag om gallrets tvärslå där uppe med händerna.

— Vad gör jag här?

— Minns du inte varför du hamnade här?

Henny sa inget; inte heller nickade hon eller ruskade på huvudet.

— Du minns väl att du klappade ihop på färjan?

— Jag drack för mycket.

— Det kan hända alla då och då.

— Det var första gången det hände mej.

— Varför hände det då?

— Jag drack för mycket.

— Ja, jag vet. Men varför drack du för mycket?

— Jag vet inte. Det bara blev så.

Hon ryckte på axlarna.

— Men inte ska man väl behöva bli inspärrad för det?
fortsatte hon. Varför har jag blivit inlåst här?

— Det kan kuratorn berätta för dej.

— Vem är du då?

— Jag är sköterska här.
— Du kan väl säga det?
— Kuratorn gör det.
— Vad ska jag träffa kuratorn för?
— Det kanske kunde vara skönt att få prata med nån ...
få prata ut med nån.

— Jag vill bara härifrån. Det är det enda jag vill. Komma hem.

— Du är fri att gå. Men inte skulle det väl vara så farligt att prata med Jansson?

— Är det kuratorn det?

— Ja. Så kan han berätta för dej hur du hamnade här.

— En karl?

— Ja. En manlig kurator. Är det nåt konstigt med det? Henny släppte taget och ruskade på huvudet.

— Nejnej. Jag bara undrade.

Hon korsade armarna och såg på Gudrun, som log sitt leende, som tycktes vara en del av henne. Kanske hörde samman med uniformen.

Henny tänkte: tar hon på sej leendet när hon börjar jobba och knäpper av det när uniformen åker av för dan?

— Vad är klockan? frågade hon.

— Kvart i nio.

— Jag är hungrig, kände hon plötsligt.

— Jag ska hämta nåt åt dej att äta.

— Hur dags kom ... togs jag hit igår kväll?

— I förrgår kväll.

Henny ryckte till.

— Va?

— Du kördes hit i förrgår kväll. Du har sovit som en stock sen dess. Nästan hela tiden. Du var vaken igår kväll och åt lite. Det minns du väl?

Det mindes inte Henny; men hon nickade ändå lätt.

— Så då kan jag gå hem när jag ätit då? Och pratat med ... vad hette han, sa du nu igen?

— Jansson. Kurt Jansson. Han är trevlig. Och han vill bara hjälpa.

— Jag behöver ingen hjälp med nåt. Det är inget fel på mej.

Hon sig sig omkring i rummet.

— Var är mina kläder? frågade hon.

— I garderoben bakom den dörrn, sa Gudrun och pekade. Klä på dej, så ska jag hämta frukost åt dej. Te eller kaffe?

— Te ... nej, förresten. Kaffe. Starkt kaffe.

Det kändes som om hon behövde vakna upp ordentligt.

Hon öppnade garderobsdörren. Där hängde hennes kläder. Men kappan saknades. Det slog henne att den måste ha blivit kvar på båten.

Han var lite kutryggig och plirade med blicken. Han hade hög, välvd panna och långt bakåtkammat hår. Näsan var rak. Han var klädd i varmgrön stickad olle och jeans. Det långa ljusa skägget kontrasterade starkt mot ollens färg. Trätofflorna slog hårt mot golvet när han kom emot henne.

— Hej, sa han och höll fram handen. Hur känns det idag då?

— Bra, sa han och tog hans hand.

Han höll den i ett lamt grepp; nästan som en smekning.

— Jag heter Kurt, sa han med sin ljusa röst och log. Nu ska vi säkert kunna klara upp det här tillsammans, du och jag.

— Klara upp vad?

— Ja ... ditt problem.

— Jag har inga problem.